

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Kateřiny Šimáčkové, JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D., a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **I. T.**, zastoupeného Mgr. Josefem Blažkem, advokátem, se sídlem Žižkovo nám. 2, Bruntál, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní příhrádka 21/OAM, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 9. 2008, č. j. OAM - 56/VL - 07 - L06 - 2006, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 7. 5. 2009, č. j. 29 Az 45/2008 - 31,

takto:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Kasační stížností napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 17. 9. 2008, č. j. OAM - 56/VL - 07 - L06 - 2006. Rozhodnutím žalovaného nebyla stěžovateli k jeho žádosti udělena mezinárodní ochrana podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Stěžovatel v kasační stížnosti, resp. jejím prvním doplnění (z 16. 7. 2009), brojí proti závěru krajského soudu, že mu v souvislosti s odmítáním nástupu vojenské služby nehrozí nebezpečí vážné újmy. Stěžovatel považuje hrozící uložení trestu (pokuty a až dva roky vězení) za vážnou újmu, zvláště pak ve spojitosti s tím, že již v minulosti byl perzekuován a bylo s ním nakládáno v rozporu s jeho lidskými právy (v souvislosti se zatčením byl bit a byly po něm vyžadovány úplatky). To vše považuje za hrozbu vážné újmy. Vojenskou službu pak stěžovatel nemůže nastoupit z důvodu svého náboženského vyznání.

Nemožnost vycestovat z Běloruska bez poskytnutí úplatku a na cizí jméno přičítá stěžovatel tomu, že je pronásledován kvůli svému náboženskému vyznání - je příslušníkem církve Nový život. Konečně stěžovatel též namítá, že není respektováno jeho právo na rodinný život, neboť je ženatý s H. C., s níž má tři nezletilé děti. Jejich soužití je zcela bezproblémové, jeho žena však nechce žít v Bělorusku a v případě návratu stěžovatele do Běloruska by tak došlo k rozpadu rodiny a úplné ztrátě rodinných vazeb.

V druhém doplnění kasační stížnosti (z 13. 8. 2009) stěžovatel prostřednictvím zvoleného právního zástupce vytýká žalovanému závažná procesní pochybení. Předně namítá porušení

práva na zákonného soudce tím, že řízení bylo vedeno u místně nepříslušného soudu; příslušný je podle jeho názoru Městský soud v Praze, neboť je to soud, v němž má žalovaný své sídlo (ust. § 7 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“). K porušení článku 25 odst. 2 písm. b) a čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod došlo v řízení tím, že všechny pohovory se stěžovatelem byly vedeny v ruském jazyce, nikoliv v jeho mateřštině, již je jazyk běloruský. Této skutečnosti (a též nepřesnému tlumočení) stěžovatel přičítá i jisté rozpory v jeho výpovědích. Konečně pak stěžovatel napadá i postup soudu, který ve věci sice nařídil ústní jednání, ale rozhodl bez přítomnosti stěžovatele, který se opozdil kvůli dopravní zácpě. Stěžovatel se domnívá, že z důvodu značné vzdálenosti místa bydliště stěžovatele od sídla krajského soudu měl soud rozhodnout o jiném procesním postupu (např. vyslechnutí stěžovatele dožádaným soudem - Krajským soudem v Ostravě).

Stěžovatel závěrem navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové zrušil a věc mu vrátil k novému projednání a rozhodnutí.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti odmítl všechna namítná procesní pochybení jak v postupu svém, tak v postupu krajského soudu. K námitce stěžovatele k otázce neudělení doplňkové ochrany uvádí, že neshledal nebezpečí ohrožení stěžovatele vážnou újmou v případě návratu do země původu ve smyslu ust. § 14a odst. 2 zákona o azylu, a to ani s ohledem na hrozící postih za nenastoupení vojenské služby, ani s ohledem na jeho právo na rodinný život; v podrobnostech odkázal na odůvodnění napadeného správního rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou přípustnosti kasační stížnosti. Kasační stížnost podal účastník řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel v ní uplatňuje přípustný důvod, který lze podřadit ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. - nesprávné právní posouzení otázky nebezpečí vážné újmy pro nenastoupení vojenské služby. Stěžovatel též splňuje podmínku povinného zastoupení právním zástupcem ve smyslu ust. § 105 odst. 2 s. ř. s.

Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud přezkoumá pouze takovou námitku, která je uplatněna přípustným způsobem; tedy především tehdy, byla-li validně uplatněna v řízení o žalobě. Námitku nesprávného posouzení otázky udělení doplňkové ochrany stěžovateli z důvodu zachování úplné rodiny, jež by mohlo za určitých okolností znamenat ohrožení vážnou újmou ve smyslu ust. § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu (vycestování stěžovatele by mohlo vést k porušení mezinárodního závazku České republiky, konkrétně čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, publikované pod č. 209/1992 Sb.), stěžovatel poprvé uvedl dne 12. 2. 2009; učinil tak v replice k vyjádření žalovaného k žalobě. V žalobě samé však stěžovatel takovou námitku neučinil, pouze obecně napadl výrok o neudělení mezinárodní ochrany též podle ust. § 14a zákona o azylu. Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací činnosti zastává při výkladu ust. § 72 odst. 1 písm. d) s. ř. s. názor, že „žalobce je též povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami.“ (rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58; všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Jedině takto specifikovaný žalobní bod lze považovat za řádně uplatněný; žalobní bod však nadto musí být uplatněn včas. Podle ust. § 71 odst. 2 s. ř. s. lze účinně rozšířit žalobu o další žalobní body pouze ve lhůtě pro podání žaloby; tuto podmínku však stěžovatel ve vztahu k tomuto žalobnímu bodu nesplnil, neboť jej uplatnil až v podání z 12. 2. 2009, tj. téměř 5 měsíců po právní moci napadeného rozhodnutí. Z tohoto důvodu

pak nelze kasační námitku stejného obsahu považovat za přípustnou (ust. § 104 odst. 4 s. ř. s), neboť ji stěžovatel účinně neuplatnil v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohl.

Rovněž veškeré procesní námitky vznesené v druhém doplnění kasační stížnosti z 13. 8. 2009 jsou uplatněny nepřipustně, neboť byly poprvé uplatněny až v řízení před Nejvyšším správním soudem. Konečně pak námitka pronásledování z náboženských důvodů, která je obsažena již v žalobě, nedostojí shora uvedeným nárokům na formulování kasačního bodu (obdobně uplatněné závěry z cit. rozsudku rozšířeného senátu sp. zn. 2 Azs 92/2005).

Nejvyšší správní soud se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost, a to v rozsahu, který byl shledán přípustným, svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. O přijatelnou kasační stížnost se podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaného pod č. 933/2006 Sb. NSS, jedná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost vznáší ne plně prejudikovanou právní otázku; (2) kasační stížnost obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně; (3) je potřeba učinit judikatorní odklon; (4) pokud bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud (a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, (b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva (k tomu srov. usnesení Nejvyššího správního soudu z 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 - 57).

Z výše uvedeného plyne, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti, stanovených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž i uvést, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat. Stěžovatel však žádné takové důvody neuvedl a ani Nejvyšší správní soud je neshledal.

Stěžovatel namítá, že mu měla být udělena mezinárodní ochrana formou doplňkové ochrany, neboť mu hrozí trest za odmítání vojenské služby (v rozmezí uložení pokuty až dvou let vězení), což považuje za hrozbu vážné újmy. Nejvyšší správní soud konstatuje, že žalovaný při výroku o neudělení doplňkové ochrany vycházel jednak z toho, že stěžovatelovu výpověď shledal celkově nevěrohodnou, a jednak ze skutečnosti, že stěžovatel se do Běloruska několikrát vrátil a znovu vycestoval, ačkoliv se podle své výpovědi trestu obával (problémy s vojenskou správou měl mít od roku 2001); nevyhodnotil tedy riziko stěžovateli údajně hrozící jako reálné nebezpečí vážné újmy ve smyslu ust. § 14a odst. 2 zákona o azylu. Krajský soud potvrdil závěry o nevěrohodnosti stěžovatele a o neexistenci hrozby vážné újmy. Stěžovatel proti závěrům o své nevěrohodnosti již v kasační stížnosti nic nenamítal, pouze zopakoval, že v minulosti již byl bit.

Nejvyšší správní soud již judikoval, že základem pro posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany jsou tvrzení žadatele, která mohou být relevantní pro přiznání mezinárodní ochrany. Sám žadatel zpravidla nedisponuje dostatečnými možnostmi svá vlastní tvrzení prokázat, proto postačuje, pokud věrohodně vypovídá o existenci důvodů týkajících se jeho osoby, které jsou relevantní z hlediska mezinárodní ochrany. Je pak na správním orgánu, aby bez jakýchkoliv pochyb vyvrátil tvrzení žadatele zpravidla prostřednictvím informací o zemi původu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Azs 235/2004 - 57 ze dne 21. 12. 2005).

V rozsudku zdejšího soudu č. j. 7 Azs 25/2008 - 105 ze dne 14. 5. 2008 se uvádí: „*Jsou-li tvrzení rozporná, nelze učinit jednoznačný závěr o tom, která z rozporných tvrzení by měl správní orgán ve vztahu k jednotlivým podmínkám pro udělení azylu považovat za důvody, ve kterých žadatel spatřuje podmínky pro udělení azylu. Nevěrohodnost tvrzení na podkladě uvádění rozporuplných tvrzení znemožňuje správnímu orgánu shledat u žadatele podmínky pro udělení azylu.*“ Pokud jde o posuzování věrohodnosti tvrzení stěžovatele, činí se tak srovnáním skutečností jím uvedených v žádosti o mezinárodní ochranu, resp. ve vlastnoručně psaném prohlášení, stejně jako skutečností jím vyslovených v pohovoru (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 1. 2006, č. j. 6 Azs 386/2004 - 40).

Žalovaný svůj závěr o nevěrohodnosti stěžovatele učinil na základě značných rozporů, které shledal ve výpovědích stěžovatele. Tyto rozpory se pak nepodařilo v průběhu pohovorů odstranit, i přestože se o to žalovaný opakovanými dotazy pokoušel. Tak kupř. se rozcházejí stěžovatelovy popisy jeho únosu neznámými osobami (liší se jak počet únosců, tak stěžovatelovy domněnky o důvodech únosu a identitě únosců, též popis způsobu únosu a místa, kam byl unesen; srov. pohovor z 7. 2. 2006, str. 22 správního spisu, pohovor z 8. 3. 2006, str. 26, pohovor z 13. 11. 2007, str. 55 - 56). Značné nesrovnalosti byly zjištěny i v líčení potíží, které měly způsobovat běloruské státní orgány v souvislosti s jeho náboženským vyznáním (liší se okolnosti uložení pokut a jejich počet). Konečně stěžovatel uváděl, že nebyl pozván k odvodu, neboť neměl tzv. propisku, tu mu nechtěly úřady vydat z pro něj neznámých důvodů. Stěžovatel však též uvedl, že to ale pro něj byla i záminka, aby nemusel nastoupit vojenskou službu (pohovor z 7. 2. 2006, str. 19 správního spisu). V této souvislosti Nejvyšší správní soud podotýká, že stěžovatel výhrady k výkonu vojenské služby z náboženských důvodů v žádném ze čtyř pohovorů, které s ním žalovaný v průběhu správního řízení vedl, nezmínil. Ve vlastnoručním prohlášení stěžovatel uvedl, že žádá o azyl „*v souvislosti se svou rodinnou situací a obrožením života v mé zemi*“. Nejvyšší správní soud se shoduje se závěrem žalovaného a krajského soudu, že tvrzení stěžovatele jsou nevěrohodná, neumožňují určit pravý důvod odchodu stěžovatele ze země původu a vyhodnotit reálnost jeho obav v případě návratu do země; nelze též přehlédnout, že stěžovatel do Běloruska několikrát cestoval (dokonce zde několik měsíců spolu s manželkou a nezletilým synem žil) a byl mu i vydán nový cestovní pas (v této souvislosti oznámil úřadům též své nové jméno, které přijal po manželce).

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na námitky podané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Shledal ji proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byl návrh odmítnut.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. listopadu 2009

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu